Europa-Parlamentet
2024-2029

Fiskeriudvalget

2025/2054(INI)

24.9.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om betydningen af havdiplomati for konkurrenceevnen inden for EU's fiskeri og akvakultur
(2025/2054(INI))

Fiskeriudvalget

Ordfører: Željana Zovko

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE.....8

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om betydningen af havdiplomati for konkurrenceevnen inden for EU's fiskeri og akvakultur

(2025/2054(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 43,

– der henviser til De Forenede Nationers havretskonvention af 10. december 1982,

– der henviser til EU's fælles fiskeripolitik, navnlig den eksterne dimension,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. juni 2025 med titlen "Den europæiske havpagt" (COM(2025)0281) og til den fælles meddelelse fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik af 24. juni 2022 med titlen "Med kurs mod en bæredygtig blå planet — Fælles meddelelse om EU's internationale dagsorden for havforvaltning" (JOIN (2022) 0028), som fastsætter fire nøgleprioriteter: styrkelse af den globale ramme for havforvaltning, opnåelse af bæredygtighed i havene senest i 2030, forbedring af sikkerheden til søs og fremme af forskning i og viden om havene,

– der henviser til sine tidligere beslutninger om havforvaltning, fiskeri og den blå økonomi,

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Fiskeriudvalget (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at oceaner og have dækker 71 % af jordens overflade og over 65 % af EU's territorium; der henviser til, at EU fører tilsyn med verdens største kollektive maritime område, der omfatter 25 mio. km² eksklusive økonomiske zoner og en kystlinje på over 70 000 km, og at 40 % af borgerne bor inden for 50 km fra havet;

B. der henviser til, at EU's fiskerflåde, som repræsenterer EU's tilstedeværelse på havene, og som udgør ca. 69 000 fartøjer, er en af de mest bæredygtige og strengt regulerede fiskerflåder i verden, men den står over for faldende kvoter, høje driftsomkostninger, besværlig regulering og illoyal konkurrence fra lande uden for EU, der har svagere standarder;

C. der henviser til, at EU importerer 70 % af sine fisk og skaldyr, hvilket skaber strategisk afhængighed, undergraver selvforsyningen og udsætter sektoren for urimelig praksis;

D. der henviser til, at EU er medlem af 18 regionale fiskeriforvaltningsorganisationer og spiller en ledende rolle i multilaterale forhandlinger om regler for fiskeriforvaltning og havbevarelsespraksis og gennemførelsen heraf;

E. der henviser til, at forsuring af havene, havaffald, forringelse af levesteder og klimaændringer truer havets biodiversitet, mens ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri) og skyggeflåder truer EU's biodiversitet og fiskeri og skaber illoyal konkurrence;

F. der henviser til, at brexit indførte nye komplikationer for EU's fiskeriforvaltning i det nordøstlige Atlanterhav, og at det påvirkede kvotetildelingen, adgangen til fiskepladser og handelsdynamikken;

Styrkelse af havdiplomatiet

1. fremhæver, at EU har en enestående position med hensyn til at føre an i den globale havforvaltning på grund af dets maritime områdes størrelse, økonomiske vægt og retlige og reguleringsmæssige lederskab; minder om, at EU har den største eksklusive økonomiske zone i verden og allerede er engageret i at beskytte sine marine ressourcer for de fremtidige generationer;

2. opfordrer til, at havdiplomati integreres i EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik for at forsvare en regelbaseret maritim orden, sikre bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer, fremme EU-standarder og bekæmpe IUU-fiskeri og skyggeflåder, pirateri og fjendtlige eller voldelige handlinger over for EU-fiskerfartøjer og EU-infrastruktur, navnlig undersøisk infrastruktur, gennem specifikke foranstaltninger såsom flådemissioner;

3. glæder sig over den europæiske havpagt som en integreret strategi, der forener maritim sikkerhed, handelsbeskyttelse, miljøansvar og diplomati; understreger, at EU gennem en kombination af flådeindsættelser, infrastrukturovervågning, forsikring og markedsstabiliseringsforanstaltninger, øget cyberforsvar og solid retlig håndhævelse kan opretholde sikre og pålidelige handelsruter og dermed styrke sin troværdighed og lederskab i den globale regelbaserede orden;

4. glæder sig over den kommende nye pagt for Middelhavsområdet som et flagskibsinitiativ til styrkelse af fred, stabilitet og velstand i regionen; opfordrer Kommissionen til i tæt partnerskab med Middelhavsunionen og andre regionale organer at prioritere gennemførelsen af denne pagt og til at trække på erfaringerne og bedste praksis fra tidligere sådanne initiativer for at sikre håndgribelige fordele for kystsamfundene, økosystemerne og den økonomiske modstandsdygtighed i hele dette område;

5. opfordrer Kommissionen til at gøre fuld brug af et robust havdiplomati som et strategisk redskab til at fremme fælles mål gennem regionale fiskeriforvaltningsorganisationer og partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri med særligt fokus på at sikre reelle lige vilkår og fair konkurrence mellem EU's fiskere og fiskere fra tredjelande, og understreger samtidig, at det er nødvendigt, at EU opretholder en fiskerflåde, der kan udnytte de nye fiskerimuligheder, der skabes ved udvidelsen af partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri;

6. støtter integrationen af bestemmelser om sikkerhed til søs og kritisk infrastruktur i EU's handelsaftaler og partnerskaber, der sikrer, at maritim sikkerhed bliver et centralt element i EU's Global Gateway-strategi og EU's eksterne økonomiske og diplomatiske

dagsorden;

7. bemærker med tilfredshed den fælles meddelelse fra Kommissionen af 24. juni 2022 om EU's internationale dagsorden for havforvaltning og Kommissionens nylige vedtagelse af den europæiske havpagt, der støttes med 1 mia. EUR i finansiering til at beskytte havets biodiversitet og styrke udviklingen af en bæredygtig blå økonomi; glæder sig over integrationen af den europæiske havpagt i EU's kompas for konkurrenceevne som et strategisk element for langsigtet vækst i EU;

8. opfordrer indtrængende EU til at støtte interessenter i etableringen af en europæisk maritim industrialliance, der integrerer fiskeri, akvakultur, skibsbygning, strategiske investeringer og teknologi, samtidig med at den gensidige afhængighed mellem alle maritime sektorer med hensyn til konkurrenceevne, beskæftigelse, den grønne og den digitale omstilling og bæredygtig anvendelse af marine ressourcer anerkendes;

9. opfordrer Tjenesten for EU's Optræden Udadtil til i væsentlig grad at øge investeringerne i uddannelse af europæiske diplomater i havrelaterede spørgsmål med særlig vægt på at styrke ekspertisen inden for hav- og oceanforvaltning i EU's delegationer og missioner til lande uden for EU, navnlig i kystlande; opfordrer til, at Tjenesten for EU's Optræden Udadtil inddrages med hensyn til at fremme den europæiske havpagts strategiske betydning;

Fiskeriets og akvakulturens konkurrenceevne

10. understreger behovet for at reducere de administrative byrder og fremskynde procedurerne for projekter, der øger fødevaresikkerheden; opfordrer til forenklet adgang til land- og kystområder gennem samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank og lokale myndigheder som afgørende skridt til at opretholde en bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultursektor;

11. opfordrer indtrængende Kommissionen til grundigt at vurdere de strukturelle faktorer og tendenser, der påvirker fiskeriets bæredygtighed og rentabilitet på lang sigt;

12. opfordrer til målrettede foranstaltninger til at sikre generationsskifte og gøre karrierer i fiskeriet mere attraktive gennem investeringer i moderne, sikre og digitaliserede fiskerflåder, uddannelsesprogrammer, sygdomsforebyggende initiativer og forbedrede arbejdsvilkår; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at styrke havne- og toldkontrollen ved at gøre fuld brug af et nyt EU-toldagentur for at beskytte fiskerne mod narkotika- og migrantsmuglere og til at styrke sporbarheden af importerede havprodukter;

13. opfordrer til støtte til fornyelse af fiskerflåderne i regionerne i den yderste periferi for at beskytte fiskerisektorens fremtid i regionerne i den yderste periferi og som et bidrag til en bæredygtig lokal udvikling; anmoder Kommissionen om at sikre, at regionerne i den yderste periferi spiller en særlig rolle i EU's partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri med nabolande eller -regioner, f.eks. i form af infrastruktur, flåde eller sektorstøtte;

14. opfordrer Kommissionen til at fremme forbrugernes bevidsthed og tilskynde til efterspørgsel efter gennemsigtighed og sporbarhed ved at sikre detaljerede oplysninger om oprindelsen, kvaliteten og bæredygtigheden af fisk og skaldyr; understreger behovet

for at udvikle markedsstandarder, der sikrer lige vilkår for fisk og skaldyr og marine produkter, der importeres til EU, og sikre, at de opfylder sammenlignelige miljø- og bæredygtighedskriterier;

15. opfordrer indtrængende til øjeblikkelig fjernelse af lovgivningsmæssige hindringer inden for den fælles fiskeripolitik, som hæmmer dekarboniseringsindsatsen og flådefornyelsen, med særlig vægt på fiskerflådernes behov i regionerne i den yderste periferi;

Miljømæssigt og videnskabeligt lederskab

16. glæder sig over EU's lederskab inden for global havforvaltning, navnlig gennem dets rolle med hensyn til at skabe den højambitiøse koalitionen for biodiversitet uden for national jurisdiktion med 52 lande; opfordrer til hurtig ratifikation og effektiv gennemførelse af aftalen i henhold til FN's havretskonvention om bevaring og bæredygtig udnyttelse af havets biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion for at sikre effektiv beskyttelse og bæredygtig forvaltning af det åbne hav;

17. opfordrer til, at Kommissionen og medlemsstaterne fremmer et internationalt moratorium for dybhavsminedrift, herunder gennem Den Internationale Havbundsmyndighed, indtil omfattende videnskabelig forskning viser, at sådanne aktiviteter kan forvaltes uden at forårsage tab af biodiversitet eller forringelse af økosystemer; opfordrer indtrængende alle lande til at anvende forsigtighedsprincippet og støtte dette moratorium som et spørgsmål om globalt miljøansvar;

18. opfordrer indtrængende til en hurtig udpegning af beskyttede havområder i Antarktis, herunder Weddellhavet og Den Antarktiske Halvø; opfordrer Kommissionen til aktivt at slå til lyd for disse beskyttede havområder som led i en afbalanceret reaktion på de voksende ambitioner hos andre globale aktører i disse regioner;

19. støtter den europæiske havpagts tilsagn om at etablere et paneuropæisk havobservationsinitiativ som en hjørnesten i forbedringen af forståelsen og forvaltningen af marine økosystemer; opfordrer til øget samarbejde inden for EU om forskning og innovation for at styrke det havvidenskabelige samarbejde og styrke EU's lederskab inden for oceanografi;

Handelspolitik og global havforvaltning

20. understreger EU's ansvar for at fastholde lederskab i internationale fora ved at fremme multilateralisme, samarbejde med USA og fastsætte globale standarder for havets bæredygtighed og fair konkurrence;

21. glæder sig over den afgørelse, der er vedtaget af det specialiserede Fiskeriudvalg om etablering af langsigtede ordninger mellem EU og Det Forenede Kongerige, der giver fuld gensidig adgang til fiskerifarvande indtil den 30. juni 2038; anmoder Kommissionen om fortsat at være fast imod enhver ensidig beslutning, der de facto vil reducere EU-fiskernes adgang til Det Forenede Kongeriges farvande;

22. opfordrer EU til at intensivere sit engagement med Norge gennem rundbordsmødet på højt plan om fiskeri og havdialog for at løse udestående spørgsmål og sikre fair og lige

vilkår for fiskere fra EU og Norge;

23. opfordrer Kommissionen til at skabe større juridisk klarhed om ikkebæredygtige fangstmetoder, der kan udløse EU's håndhævelsesforanstaltninger, herunder handelsrestriktioner såsom importforbud, med henblik på at styrke EU's evne til at håndtere ikkebæredygtige praksisser på globalt plan;

Budgetmæssige og institutionelle foranstaltninger

24. insisterer kraftigt på behovet for betydelig finansiering af havdiplomati, navnlig med henblik på at opretholde en strategisk fiskerisektor; bemærker med bekymring, at forslagene til den næste flerårige finansielle ramme angiver en tildeling på kun 2 mia. EUR til fiskeri og akvakultur for perioden 2028-2034, hvilket kun udgør en tredjedel af det tidligere finansieringsniveau;

25. opfordrer Kommissionen til at sikre, at fiskere og interessenter i den blå økonomi har effektiv og enklere adgang til finansieringsinstrumenter såsom Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne, som støtter investeringer i en bæredygtig blå økonomi, og et globalt Europa — EU's instrument for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde, som understøtter havdiplomati og bestræbelser på at bekæmpe IUU-fiskeri, samt supplerende finansieringskilder såsom Fonden for Retfærdig Omstilling, REPowerEU, Horisont Europa og Den Europæiske Investeringsbank;

°

° °

26. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Europas maritime økonomi er en hjørnesten i dets velstand: den blå økonomi bidrager med 250 mia. EUR om året i bruttoværditilvækst, støtter 5 mio. arbejdspladser og understøtter den globale handels funktion, idet 90 % af værdien af den internationale handel og 80 % af EU's udenrigshandel transporteres ad søvejen, og 99 % af den interkontinentale internettrafik transporteres gennem undersøiske kabler.

Ikkeindustrielt fiskeri er rygraden i mange kystsamfund og skaber økonomiske eksistensgrundlag, bevarer traditioner og sikrer fødevaresikkerhed, men står over for et faldende generationsskifte og uattraktive arbejdsvilkår. Navnlig består fiskerflåden i Middelhavet hovedsagelig af mindre fartøjer, der tegner sig for ca. 80 % af den samlede EU-flåde i regionen, og den står allerede over for en lang række udfordringer, der påvirker sektorens tiltrækningskraft og socioøkonomiske bæredygtighed.

Den fælles fiskeripolitik er en enekompetence for EU og en hjørnesten i EU's fødevaresikkerheds- og miljøpolitik, der bygger på miljømæssig, social og økonomisk bæredygtighed, regionalt samarbejde og videnskabeligt baseret beslutningstagning.

EU har den største eksklusive økonomiske zone (EEZ) i verden og er allerede engageret i at beskytte sine marine ressourcer for de fremtidige generationer. EU har derfor en enestående position med hensyn til at føre an i den globale havforvaltning på grund af dets maritime områdes størrelse, økonomiske vægt og retlige og reguleringsmæssige lederskab;

Havdiplomati er ikke længere et valgfrit udenrigspolitisk redskab, men en strategisk nødvendighed for Europas sikkerhed, handel, miljømæssige bæredygtighed og økonomiske modstandsdygtighed. Et sammenhængende EU-charter om havdiplomati bør anvendes til at påvirke handelspartnere, skabe bindende bæredygtighedsforpligtelser, sikre fair adgang til bestande og gøre beskyttede havområder mere effektive.

Fiskeri og akvakultur er strategiske aktiver for fødevaresikkerhed og udvikling af landdistrikterne. Det er vigtigt at anerkende fiskernes bredere identitet og rolle som forvaltere af havmiljøet, bidragydere til miljøturisme og drivkræfter for lokal udvikling i kystsamfund. Miljøforanstaltningerne må ikke undergrave den socioøkonomiske levedygtighed.

Den overdrevne afhængighed af import af fisk og skaldyr skal afbødes gennem selvforsyningspolitikker ved at inddrage tredjelande i at opfylde tilsvarende miljømæssige og sociale standarder og forhindre illoyal konkurrence. Samarbejdet mellem fiskere og andre maritime interessenter på områder såsom maritim fysisk planlægning, udbredelse af vedvarende energi, organisering af forsyningskæden for fisk og skaldyr, den cirkulære økonomi og diversificering inden for rammerne af den bæredygtige blå økonomi skal styrkes.

Tilliden mellem fiskeriinteressenter og EU-institutioner skal genopbygges gennem øget gennemsigtighed, evaluering og engagement i politikudviklingsprocesser. Det er afgørende med internationalt videnskabeligt samarbejde og øgede investeringer i havforskning for at tackle globale udfordringer og støtte evidensbaseret politikudformning.

Et stærkt samarbejde med USA er afgørende, f.eks. gennem National Oceanic and Atmosatic Administration (NOAA), der anerkender den rolle, som transatlantiske partnerskaber spiller

med hensyn til at fremme havforvaltning og -videnskab. USA's udtræden af flere multilaterale organisationer er beklagelig, hvilket har svækket den kollektive indsats.

Den fælles fiskeripolitik skal understøttes af tilstrækkelig og stabil finansiering for at nå dens mål.